

SILICIO SLĒNIO „DIEVŲ“ RELIGIJA

ir kam ji jiems reikalinga

Kai perskaičiau nemažą kiekį medžiagos apie Amerikos Silicio slėnio multimilijardierio Piterio Thelio veiklą, galiu pasakyti, kad jo asmenybė būtų visai neįdomi, jei ne jo „religinės“ pažiūros ir metodai, kuriais jis siekia įsitvirtinti pasaulyje ir jį VALDYTI. Nors jis vaidina, kad gerai išmano krikščionybės istoriją, bet iš tiesų jo žinios selektyvios ir tendencingai interpretuojamos. Jo kalbos rodo, kad Jėzaus Kristaus Mokymo gelmės jis nepažino. Jis rėmėsi tomizmu, nors pats T.Akvinietis už savo erezijas buvo pasmerktas inkvizicijos teismui. Bet kalba šį kartą ne apie tomizmą⁸, o apie thielizmą ir jo ištakas.

NUO KO VISKAS PRASIDĖJO?

2023 m. Piterio Thelio rizikos kapitalo partneris ir vienas iš „Anduril Industries“ (aukštųjų technologijų gynybos sistemų ir ginklų gamintojos) įkūrėjas **Trae Stephensas** šventė savo 40-mečio gimtadienį ir surengė vakarėlį. Apie tai, kas ten vyko ir kitus dalykus labai įdomiai papasakojo verslo žurnalistė **Emma Goldberg²** (*čia pateikiu jos teksto sutrumpintą vertimą - Celestina*). Tai buvo kelių dienų renginys pono Stephenso namuose Naujojoje Meksikoje. Tą vakarą po sveikinimų sekė kitas renginys ir galiausiai vėlyvieji pusryčiai su ikų kamuoliukais, mimozomis ir pusryčių pica. Vėlyvųjų pusryčių metu kalbą sakė **ponas Piteris Thielis**, Silicio slėnio milijardierius ir dešiniųjų pažiūrų karalius. **Jis kalbėjo apie Jėzų Kristų (JK), Jo stebuklus, atgailą.** Svečiai buvo sužavėti. Kalbėti galima apie daug ką, bet **tai nereiškia, kad kalbėtojas yra JK sekėjas.** Pastaroji aplinkybė ypač svarbi.

Piteris Thielis

Daugiau nei 220 žmonių, daugiausia iš technologijų ir rizikos kapitalo, sakė: „**O Dieve, nežinojau, kad Peteris Thielis yra krikščionis**“. Tuo ypač stebėjosi **Michelle Stephens**, pono Stephenso žmona: „**Jis gėjus ir milijardierius. Kaip jis gali būti krikščionis?**“

Po nusistebėjimo ir nuoširdaus smalsumo poniai Stephens kilo idėja: suburti įtakingus žmones, įskaitant Silicio slėnį, kad jie imtų kalbėti apie krikščionišką tikėjimą. Po metų ji įkūrė ne pelno siekiančią organizaciją „ACTS 17 Collective“. Ši organizacija rengia renginius technologijų ir pramogų industrijos grandams, kur aptariamos tikėjimo temos. Taip buvo sukurta galimybė siekti „dvasingumo“ industrijos pusdieviams.

Pagrindinis pranešėjas pirmajame „ACTS 17“ renginyje vykusiame San Francisko Garry Tano, „Y Combinator“ generalinio direktoriaus, namuose, buvo vėl ponas Thielis. Jis kalbėjo apie tai, **kaip krikščioniškoji teologija formuoja jo politiką**. Piterio nuomone pats prasmingiausias iš Dešimties dievo įsakymų (Senosios Biblijos!!!) yra šis: „**Garbink Dievą ir negeisk to, ką turi kiti**“ (tai buvo **ne JK įstatymas**, – Jo Įstatymas yra vienas ir jis gerai žinomas). (Thielis tiesiog pasisakė **prieš mimetinio troškimo psichologiją** ir ne atsitiktinai, – mano pastaba). Tame vakarėlyje dalyvavo virš 200 žmonių. Vienas iš jų – ponas Garry

Tanas – vėliau savo namuose ėmė organizuoti **lėšų rinkimo akcijas** ACTS 17 organizacijai³...vardan krikščionybės pristatymo technologijų pasauliui.

Sekantį kartą organizacija surengė dar vieną paskaitą pono Tano namuose, ši kartą su buvusiu Nacionalinio sveikatos instituto direktoriumi dr. Francisu S. Collinsu, kuris jau seniai kalbėjo apie tai, *kaip* jis derina mokslą su savo krikščioniškuoju tikėjimu. Įkvėptas pasisekimo Ponia Stephens ėmėsi planuoti renginius ne tik San Franciske, bet ir Los Andžele, o pranešėjais tapo buvęs „Intel“ generalinis direktorius Patas Gelsingeris ir Ayaanas Hirsi Ali (aktyvistas, musulmonas, tapęs islamo kritiku, atsivertęs į krikščionybę).

Poniai Stephens labai patiko istorija apie apaštalo Pauliaus misiją po Atėnus ir Salonikus, kur jis skleidė Evangeliją tarp Graikijos „*kultūros karalių ir karalienių*“, t.y. iškilių ir pasiturinčių demografinių grupių, kurioms ji pati siekia tarnauti. Ji suvokė, kad **tai prieštarauja krikščionybei**, bet...šis žaidimas jai labai patiko. „**Kaip krikščionys, mes buvome mokomi tarnauti romiesiems, mažiesiems, marginalizuotiems**“, – sakė Ponia Stephens. **Bet danar ji suprato, kad „turtingiesiems, pasiturintiems ir galingiesiems Jėzaus reikia lygiai taip pat.**“ Taigi, Silicio slėnio vadovai, įpratę vyti tai, kas nepasiekama eiliniam žmogui, – turtų, galimybių, valdžios, tačiau Dievas šiame sąrašė neužima aukštos vietos. Anot šio teksto žurnalistės, tas Iļlankos regionas pasižymi tuo, kad žmonės ten itin retai lanko bažnyčią, o savo dvasinį ilgesį labiau linkę tenkinti meditacija, ajahuaska¹, protarpiniu badavimu ir kt.

Ponas Thielis irgi įsitikinęs, kad jo kolegos yra ateistai arba agnostikai, o jam pačiam krikščioniškas tikėjimas yra „pasaulėžiūros centre“. Krikščionybę jis nagrinėja *heterodoksiniu požiūriu*⁶, jungdamas nuorodas į Šventąjį Raštą su konservatyvia politine teorija, analizuodamas senovės ženklus ir stebuklus, ieškodamas jų ryšio su šiandienos technologijų stebuklais. Naujausiuose savo podcast'ų interviu jis **remiasi Biblijos pranašystėmis, kad perspėtų apie Antikristą**, kuris pažadės apsaugą nuo egzistencinių grėsmių, tokių kaip dirbtinis intelektas ir branduolinis karas, bet atneš kažką daug blogesnio: vieno pasaulio vyriausybę. (*Beje, Ponas Thielis dažnai atsisako duoti interviu per Ponia Stephens, o jo atstovas spaudai neatsako į el. laiškus.*)

Atrodo, kad ir kiti technologijų bei pramogų guru praktikuoja kokią nors religiją. Pavyzdžiui, Joe Roganas keliuose podcast'ų epizoduose kalbėjo apie tikėjimo svarbą, sakydamas, kad kartais būdavo „gana ateistiškas“, bet po senelio mirties

tapo dvasingesnis. Praėjusių metų vasarį viename epizode ponas Roganas sakė: „Laikui bėgant, žmonės supras, kad reikia *kažkokios* dieviškos struktūros“, nes daugelis labai protingų žmonių *atmeta visus teigiamus religijos aspektus*.“

Neseniai duotame interviu **psichologui Jordanui Petersonui**, tapusiam savotišku **manosferos** guru,⁴ Elonas Muskas teigė esąs „tvirtai tikintis krikščionybės principais“. Ponas Muskas tai apibendrina savotiškoje dainelėje apie X: „Ateizmas paliko tuščią erdvę, o *sekuliari religija* užėmė jos vietą“, – rašė jis.

„ACTS 17“, kuri yra nekonfesinė, siekia suteikti žmonėms lengvą ir prieinamą įvadą į religinius įsitikinimus. Įmonės svetainėje naudojami tūkstantmečio kartos tiesioginio vartotojų prekės ženklo bruožai: vaizduojami gražūs žmonės su pūstomis striukėmis, kalbantys ir besišypsantys...“Laimingieji“...

Jei religiniai ritualai siūlo senus būdus, kaip įveikti naujus neramius laikus, nenuostabu, kad jie dabar atgimsta Silicio slėnyje, kuris, regis, išgyvena savo atgimimo ciklą. Technologijų magnatai sveikina prezidentą D. Trumpą, kovoja už grįžimą į ankstesnę didesnio gimstamumo erą. Šis politinis posūkis sukėlė tam tikrą skepticizmą *naujo religingumo* technologijų bendruomenėje atžvilgiu. Kai kurie krikščioniai abejoja jų nesavanaudiškumu ir nuoširdumu. Anne Foerst, teologė ir kompiuterių mokslininkė iš Šv. Bonaventūros universiteto Niujorke ir knygos „Dievas mašinoje“ autorė sako: „**Kai kurie evangelikai mano, kad kai priimate Jėzų kaip savo gelbėtoją, esate išgelbėti. Tada jums nereikia jaudintis – dėl dronų gamybos, užsieniečių atmetimo, pabudimo atmetimo ir kitų visų panašių dalykų.**“ Bet San Francisko įlankos dvasininkai juos palaiko, nes teologija ir Šventasis Raštas siūlo *kažką gyvybiškai svarbaus* žmonėms, kurių technologinis darbas liečia karštus etinius ir egzistencinius klausimus.

„Mes tikrai *jaučiame našta padėti žmonėms* apmąstyti, **kaip Kristaus modelis galėtų padėti jiems mąstyti apie technologijų įtaką...**“, – sakė Paulas Tayloras, „Oracle“ darbuotojas, tapęs pastoriumi, vadovaujantis **San Francisko įlankos srities tikėjimo, darbo ir technologijų centrui**. Ta grupė padeda atvesti technologus į religiją!!!

Ponios Stephens misija „ACTS 17“ yra labiau taktinė: jei startuoliai ir technologijų darbuotojai yra įpratę klaupytis prieš rizikos kapitalo ir didžiųjų technologijų galias, kodėl nepaskatintus jų nusilenkti ir Dievui?

SIMBOLINIAI KRIKŠČIONYS

Jei dirbtinio intelekto modelis sukurtų Silicio slėnio įtakingų porų įvaizdį, jis galėtų priminti **poną ir ponią Stephensus**. Jie gyvena vaizdingame San Francisko kampelyje, kur mėgsta rinktis vietinės kultūros „karaliai ir karalienės“. Jie abu ėmėsi religinių temų, kurios juos domino, kurios traukė jaunus verslininkus. Ponas Stephens susijęs su pietų baptistų pastoriaus šeima mažame Ohajo miestelyje, o poniam Stephens augo Romos katalikų šeimoje Filadelfijos priemiestyje. Jos tėvas buvo bažnyčių restauratorius. Jie abu susipažino Džordžtauno universitete ir susidraugavo aptardami tikėjimo vaidmenį jų gyvenime. Jie ilgai vaikštinėdavo kalbėdami apie Bibliją ir savo religinės praktikos skirtumus, pavyzdžiui, kodėl poniam Stephens meldėsi Mergelei Marijai, o ponas Stephens tiesiogiai Dievui. Po koledžo ponas **Stephens dirbo JAV žvalgybos tarnybose**, o poniam Stephens – vaikų intensyviosios terapijos skyriaus slaugytoja. Čia prasideda didžioji pono Stephens karjera.

Ponai Stephensai

2008 m. ponas Stephens gavo pasiūlymą prisijungti prie „Palantir“, dabar duomenų analizės milžino. Ponas Stephens pakilo iki technologijų elito, o 2013 m. jį pakvietė ponas Thielis, finansavęs „Palantir“, tapti savo rizikos kapitalo įmonės „Founders Fund“ vadovu, ir tada jis su šeima persikėlė į San Franciską.

Jis padėjo įkurti „**Anduril**“, kuri gamina autonominius dronus ir povandeninius laivus, kuriems planuojamas 28 mlrd. dolerių vertės finansavimas. Tuo tarpu ponias Stephensas įkūrė skaitmeninės sveikatos priežiūros įmonę. Kartu jie susilaukė dviejų sūnų.

Visą šį laikotarpį jie laikėsi savo tikėjimo, kuris juos išaukštino San Francisko įlankos socialiniame gyvenime. Ten, kur jie gyveno, bažnyčios lankymas nebuvo privalomas ir jie kartais jausdavosi kaip simboliniai krikščionys. Noras dalintis savo įsitikinimais ir pasėjo sėklą – ACTS 17. Kiekviename tos organizacijos renginyje vyko pokalbis su žinomais asmenimis, kurie auditorijai atrodė visai ne krikščionys. Tačiau paskaitos pritraukė ir atsidavusius, ir nekrikščioniškus klausytojus. Bilietai kainavo 50 USD, o dalyvių buvo ieškoma ir socialiniuose tinkluose. ACTS 17 renginio tikslas buvo paskatinti dalyvius žengti žingsnį į tikėjimo kelionę, nes vieni nieko nebuvo girdėję apie Jėzų, kiti buvo neskaiteę Biblijos.

Vakarėliai ir paskaitos buvo „įspūdingos“. Pavyzdžiui, vieną pokalbį vedė dr. Collins tema „Kodas ir kosmosas“, kurio metu buvo patiekti tinkamai pavadinti kokteiliai (pvz. mango-apelsinų kosmosas), buvo ir šaldyto vyno, tekančio iš krano ir gausių sūrio padėklų. Tai buvo galimybė dvidešimtmečiams ir trisdešimtmečiams *tobulėti* ir įgyti religinių žinių. ACTS 17 svetainėje buvo pažadėta: „Šie jaukūs susibūrimai skatina *įdomias diskusijas ir vertingus ryšius*, kurie gali padėti *pagerinti jūsų karjerą*.“ Mintis, kad žmonės į ACTS 17 vyksta grumdami dėl susitikimo su pranešėjais ir Silicio slėnio „karaliais“, ponias Stephensas netrikdė. „Galbūt jie pirmiausia atvyksta išgirsti pranešėjo kalbą ir užmegzti ryšius, o tada nustebimas ir džiaugsmas apima, kad aš taip pat, šioje aplinkoje, galiu tyrinėti tikėjimo klausimus.“

Tokiu būdu ACTS 17 veikla plėtėsi ir drąsėjo. Vieną rudenį įvyko du renginiai net Jungtiniuose Arabų Emyratuose. Stephensas skrido į Abu Dabį ir Dubajų. Ten skaitė du pranešimus: vieną apie tai, kaip krikščioniškasis tikėjimas gali valdyti karjeros planavimą, kitą apie tai, kaip Dievas formuoja jų požiūrį į dirbtinį intelektą ir gynybą. Abu Dabyje vienas iš klausytojų po renginio paklausė pono Stephenso, ką jis mano apie socialinę stigmą, susijusią su darbu gynybos technologijų srityje. Dar 2018 m. „Google“ susidūrė su tūkstančių darbuotojų protestais dėl ketinimų panaudoti dirbtinį intelektą, kad padėtų Pentagonui nukreipti dronų atakas. „Yra daug lengvesnių būdų kurti startuolius nei tai, ką darome „Anduril“, – sakė ponas Stephensas per „Zoom“ pokalbį su renginyje

dalyvavusiais žmonėmis. „**Mes tai darome, nes tikime, kad tai teisinga ir moralu.**“ Jis nubrėžė paralelę tarp savo ir J. Roberto Oppenheimerio darbo, kuris po pirmojo branduolinio bandymo prisiminė Bhagavad Gitos žodžius: „Dabar aš tapau mirtimi, pasaulių naikintoju.“ „**Tai buvo susitaikymas su dieviškuoju likimu vykdamas teisingumą**“, – pridūrė ponas Stephensas. Ponas Stephensas „Zoom“ auditorijai sakė, kad verslininkai dažnai kreipiasi į jį karjeros patarimų, kai jausdavosi „klaidžiojantys dykumoje“, vieniši ir dvasiškai išsekę. Jis siūlė jiems priimti **jo sukurtą matricą**, kurioje darbai skirstomi į keturias kategorijas: blogas ir lengvas (beprasmių „iPhone“ žaidimų kūrimas), blogas ir sunkus (naujos elektroninės cigaretės kūrimas), lengvas ir geras (užšifruotų pranešimų paslaugų kūrimas), sunkus ir geras („Kolonija Marse“). Anduril, pasak pono Stephenso, patenka į pastarąją kategoriją: sudėtingas ir geras darbas, atliekamas ten, kur jį nukreipia Dievas, sakė jis. Ši bendrovė sudaro konsorciumą su kitomis technologijų grupėmis, kad galėtų dalyvauti gynybos sutarčių konkursuose, o ponas Stephensas buvo keliamas *kandidatu į pono Trumpo Pentagoną*.

Ponia Stephens skuba patikslinti, kad ACTS 17 „neturi jokios politinės priklausomybės“, „nėra jokios darbotvarkės“, „nėra jokio konkretaus judėjimo...“ Ji pridūrė, kad grupė neketina aptarinėti politinių klausimų, nors supranta, kad jų visiškai išvengti neįmanoma, mes tik prašome Dievo vesti moderatorius ir kalbėtojus...(*Kur vesti? Neaiškinama... – Celestina*).

Vis dėlto politikos neįmanoma išvengti kai kalba libertaras ponas Thielis. 2016 m. jis buvo buvo vienas iš pirmųjų pono Trumpo rėmėjų, o viceprezidentas J. D. Vance'as yra vienas iš jo pasekėjų. Taigi, jis pripažįsta stiprybę, kylančią iš politinių ir religinių konservatorių aljanso. „Reagano koaliciją sudarė laisvosios rinkos libertarai, gynybos vanagai ir socialiniai konservatoriai“, – neseniai duotame interviu ekonomistui Tyleriui Cowenui sakė Thelis. Ką gi turi bendro milijonierius, generolas ir kunigas? Jis tęsė: „Vis dėlto koalicija veikė neįtikėtina gerai, ir, mano manymu, juos vienijo antikomunizmas ir bendras priešas.“

IMITACIJA KAIP TIKĖJIMO FORMA

Metų metus Stephensai rengia **Tikėjimo ir darbo grupę** Epiko bažnyčioje. Ji yra nekonfesinė ir gauna paramą iš evangelikų tinklo Dalase, kuris steigia bažnyčias „dvasiškai sunkiai pasiekiamose“ JAV dalyse. Nuo 2011 m., kai San Franciske imta rengti savaitines pamaldas, „Epic“ bažnyčia išaugo ir kiekvieną sekmadienį

pritraukia maždaug 1000 žmonių, įskaitant skurdžiausius ir turtingiausius gyventojus. Dabar bažnyčia turi savo 12 mln. dolerių vertės biuro patalpas.

„Epic“ pastorius **Benas Pilgreenas** skelbia žinią San Francisko gyventojams: jis tiki, kad bet koks darbas – reklamos pardavimas, programinės įrangos inžinerija, žmogiškųjų išteklių valdymas – gali būti šventas. Viešpaties darbą atlieka ne tik dvasininkai. Tai patraukli mintis tiems jo bendruomenės nariams, kurie *nori tikėti*, kad laikas, kurį jie skiria savo karjerai, turi aukštesnę tikslą. „Jei buvote pašaukti būti grafikos dizaineriu, – sakė ponas Pilgreenas, – tai šventas pašaukimas.“

Ponas Stephensas ir ponias Stephens tapo bažnyčios nariais netrukus po to, kai persikėlė į San Franciską. Būtent Epic bendruomenėje jie sustiprino savo mąstymą apie tai, **kaip krikščioniškasis tikėjimas turėtų paveikti jų pastangas Silicio slėnyje**. Ketverius metus, iki 2021 m. pabaigos, jų vedama Tikėjimo ir darbo grupė skelbdavo, kad religija yra svarbi jų profesiniam gyvenimui. Ponas Thiel ir ponas Tan buvo vieni iš žinomų svečių, kurie ten užsukdavo. Stephensų vadovaujama grupė studijuodavo René Girardo, literatūros teoretiko, tapusio mėgstamiausiu Silicio slėnio teologu, darbus. Pono Girardo vardą dažnai mini ponas Thielis ir ponas Vanceas savo podkastuose

Beje, ponas Girardas (miręs 2015 m.) buvo ir pono Thielio mentorius Stanforde. Girardo knygos pateikia religijos požiūrį, kuris puikiai dera su Silicio slėnio įsitikinimų sistemomis. Jis teigė, kad „**visi troškimai yra mimetiniai**⁵ – **mes norime to, ko nori kiti žmonės**“, – ir vienas iš asmenų, nutraukusių šį konkurencijos ciklą, buvo Jėzus Kristus. Interpretuodami jo kūrybą, skaitytojai daro išvadą, kad **būdas įveikti smulkius troškimus yra atsiversti į krikščionybę ir bandyti mėgdžioti Kristų**. Kai kurie jo skaitytojai ir kritikai, pavyzdžiui, istorikas **Johnas Ganzas**, teigia, kad ponas Girardas religiją įvardija kaip „priešnuodį tokioms ydoms, kurias dabar dar labiau paaštrina socialinė žiniasklaida: ar „Instagram“ verčia jus pavydėti kitiems žmonėms? Jokių problemų; slinkite toliau, bet nepamirškite, kad turėtumėte norėti būti tik kaip Kristus“. Kitas pono Girardo augančios įtakos paaiškinimas yra *pati mimezė*. **Žmonės nori mėgdžioti poną Thielį**. Po pirmojo ACTS 17 renginio vienas dalyvis priėjo prie ponios Stephens ir pasakė, kad ji sukrėtė pono Thielio, kurį jis vadino profesionaliu „stabu“, tikėjimo išpažinimas: jei ponas Thielis garbino Jėzų, galbūt jis turėtų daryti tą patį.⁷

.....

1 **Ajahuaska, ajavaska** – enteogenas, haliucinogeninis gėrimas, gaminamas iš liianos ar kitų psichoaktyvių savybių turinčių augalų, nuo seno vartojamas Andų pašlaitėse gyvenančių indėnų),
2 **Šaltinis: Emma Goldberg. Verslo žurnalistė, rašanti apie darbo vietos kultūrą ir tai, kaip darbas vystosi socialinių ir technologinių pokyčių metu. Daugiau informacijos rasite čia:**
<https://christian360.news/seeking-god-or-peter-thiel-in-silicon-valley/>

3 **Pavadinimas ACTS 17** yra akronimas (angl. Acknowledging Christ in Technology and Society – Kristaus pripažinimas technologijose ir visuomenėje).

4 **Manosfera**, ang. *Manosphere*, – svetainių ir internetinių forumų visuma, kurie propaguoja vyriškumą, aršią opoziciją feminizmui, ginocentrizmui, kartais ir mizoginiją. Manosferai tradiciškai priklauso judėjimai už vyrų bei tėvų teises. Neretai manosfera siejama su radikaliaja politine dešine, kai kurios bendruomenės propaguoja prievartą prieš moteris.)

5 **Mimetiniai troškimai** - Apibrėžti mimetinį troškimą nėra lengva, nepaisant to, kad niekas neišvengia jo kerų. Galime sakyti, kad socialinis troškimas, iš esmės pagrįstas noru turėti to paties, ką turi kiti. Jei yra kažkas, kas kitus daro laimingus, kodėl tuo pačiu nepasinaudojusi? Šis troškimas pastebimas per visą žmonijos istoriją, bet vartotojiškose visuomenėse eksponentiškai sustiprėjo. Kapitalizmas, palaikomas žiniasklaidos ir reklamos, pažadino žmonių poreikius (ir godumą). Nuolatinis emocijų bombardavimas per skelbimus ir reklamas, filmus ir socialinius tinklus skatino vartotojiškumą. Mimetinis noras pradeda reikštis jau vaikystėje. Apsuptas daugybės žaislų vaikas nori to žaislo, kurį turi kitas. Aštuntajame dešimtmetyje ši terminą sugalvojo filosofas René Girardas. Iš pradžių jis pastebėjo tą reiškinį analizuodamas didžiuosius pasaulinės literatūros kūrinius, pavyzdžiui, Miguelio de Cervanteso „Don Kichotą“, „Madame Bovary“ Flaubero, Stendhalio „Raudona ir juoda“, Marcelio Prousto „Prarasto laiko beiėškant“ ir kitus. Daugelis tų kūrinių veikėjų jis troško būti tuo, kuo buvo kiti puikūs personažai ir jie jausdavo didžiulį diskomfortą, kad jie patys to nepasiekė. Tai stebėdamas René Girardas išklėlė mimetinio troškimo idėją, kylančią ne tik reklamos ir žiniasklaidos poveikyje, bet ir seksualiniame gyvenime, versle ir pan. Šis troškimas verčia mus visus mėgdžioti vieni kitus, tapti vienalyte visuomene. Jaučiame, kad jei neturime to paties kaip kiti, nesame to verti, - tad mimetiškas noras gali būti diskomforto šaltinis. Pavydžiui, suktukų bumas. Jis užklupo net suaugusiuosius. Šiandien jie vis dar parduodami, bet tai buvo prieš 5 ar 6 metus, kai visi buvo pamišę dėl šių žaislų, ir iki šiol mes nelabai žinome, kam jie buvo skirti. Vieni sakė, kad tai leido jiems atsipalaiduoti, kiti – kad padėjo vaikams susikaupti. Mimetinis troškimas išreiškia visas madas, paaiškina pagrindines mūsų motyvacijas, apibrėžia verslo konkurenciją ir, deja, taip pat atsiliepia tam tikriems psichologiniams, elgesio sutrikimams. René Girardas savo knygoje „Anoreksija ir mimetinis troškimas“ (2009) pasakoja apie valgymo sutrikimų ryšį su mimetiniu troškimu. Jis pasakoja apie tai, kaip grožio kanonas sukėlė tikrą tironiją (ir iki šiol nebevyksta). Daugelis moterų trokšta itin liekno kūno, panašaus į supermodelių ir kitų įžymybių. Taip atsitinka ir su vyrais, kurie trokšta turėti aktorių, influencerių kūną. Iš to kyla problemos dėl įvaizdžio, pvz., vigoreksija. Žmonėms susidaro įspūdis, kad išpuoselėtas kūnas yra neribotos laimės, turto ir sekso patrauklumo sinonimas. Mimetinis troškimas turėti tai, ką turi kiti, paaiškina evoliuciją ir išlikimą. Šį klausimą Lukeris Burgis nagrinėjo savo knygoje „Wanting: The Power of Mimetic Desire in Everyday Life“. Per visą evoliucijos periodą žmonės mėgdžiojo kitų elgesį, manydami, kad jei tai padėjo jiems išgyventi, tai turėtų būti naudinga ir mums. Mimetiškas noras šio vaidmens jau nebeatlieka ir nepadedą mums įgyti ką nors naudingo, ką daro kiti, šis noras turėti tai, ką turi kiti, gali mus panardinti į intensyvią konkurenciją. Tai gali sukelti nesveiką pavydą ir net norėti pakenkti tiems, kurie turi daugiau nei mes. Tik tada, kai suvoksime, kad mes visi esame nevienodi ir originalūs, kad net laimingiausias ir gražiausias yra toks pat kaip kiti, manija juos mėgdžioti dingsta. Dingsta ir nepasitenkinimas savimi, o laimė randama ne kituose, o savyje.

6 **heterodoksinis** - Heterodoksija yra terminas, kilęs iš graikų kalbos žodžių „heteros“ (heteros), reiškiančio „kitas“ arba „skirtingas“, ir „doxa“ (doxa), kuris reiškia „nuomonė“ arba „mokymas“. Šis žodis vartojamas

apibūdinti religinius arba filosofinius mokymus, kurie nukrypsta nuo oficialiai pripažintos ortodoksijos arba pagrindinės religijos doktrinos. Religiniame kontekste heterodoksija dažnai apibrėžiama kaip tikėjimo, mokymo arba praktikos forma, kuri nesutampa su oficialia Bažnyčios dogma ar normomis. Šis terminas dažniausiai naudojamas priešpriešai su ortodoksijai, kuri reiškia „teisingą tikėjimą“. Heterodoksinės pažiūros dažnai laikomos erezijomis arba nukrypimais, kai jos prieštarauja priimtoms religinėms tiesoms.

7Visi paryškinimai ir komentarai kabutėse – mano.

8 **tomizmas** - scholastinės filosofijos kryptis – krikščioniškojo mokymo ir [Aristotelio](#) filosofijos sintezė, išreiškianti tikėjimo ir proto dermę. Pradininkas [Tomas Akviniėtis](#). Atsirado kovoje su augustiniškuoju spiritualizmu ir lotyniškuoju [averoizmu](#). Nuo 1309 tomizmas yra oficiali dominikonų ordino doktrina, 1323 kanonizavus Tomą Akviniėtį ilgainiui tapo Bažnyčios mokymu.

1879 popiežius [Leonas XIII](#) enciklikoje *Aeterni Patris* paskelbė, kad tomizmas yra vienintelė teisinga katalikybės filosofija, t. y. amžinoji filosofija (*philosophia perennis*).